

ΘΕΑΤΡΟΝ - ΘΙΑΣΟΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ : Μά-
ξουελ "Αντερσον : "Η "Αννα τῶν Χιλίων
"Ημερῶν

"Οποτε παρουσιάζεται ένα καινούργιο ἔργο τοῦ Μάξουελ "Αντερσον, γράφει ὁ Πρύτανις τῶν "Αμερικανῶν κριτικῶν, George Jean Nathan, θυμᾶμαι μιὰ μικρὴ ἱστορία :

«Ένα καλοκαιρινὸ βράδυ, ἕνας στρατιώ-
της, πού φρουροῦσε στὴν πύλη Χανκοῦ, εἶδε
ναῖρχεται ἕνας ταξιδιώτης μὲ ἄσπρη γενειάδα,
καθισμένος σταυροπόδι πάνω σ' ἕναν μαῦρο
βούβαλο. "Οταν πλησίασε καὶ σταμάτησε, εἶπε
ὁ σεβάσμιος ξένος :

—Εἶμαι γέρος καὶ θέλω νὰ πεθάνω στὴ
γαλήνη τῶν Δυτικῶν βουνῶν. "Επίτρεπέ μου
νὰ περάσω.

Μὰ ὁ σκοπὸς γονάτισε καὶ εἶπε δειλά :

—Δὲν εἶσαι ὁ μεγάλος σοφός ;

Γιατὶ νόμισε πὼς ὁ ταξιδιώτης ἦταν ὁ
Λαό-Τσέ, ὁ πιὸ θρησκος κι' ὁ πιὸ σοφός ἄν-
θρωπος τῆς Κίνας.

—Μπορεῖ ναι καὶ μπορεῖ ὄχι, ἀπάντησε ὁ
ξένος, ἀλλὰ εἶμαι γέρος καὶ θέλω νὰ φύγω
ἀπ' τὴν Κίνα καὶ νὰ πεθάνω ἐν εἰρήνῃ.

Τότε ὁ φρουρὸς κατάλαβε πὼς εἶχε πραγ-
ματικὰ μπροστά του τὸν μεγάλο Λαό-Τσέ,
ποῦχε καθίσει πάνω ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια στὴ
σκιά μιᾶς δαμασκηνιαῆς, λέγοντας λόγια τόσο
ἀπλᾶ, πού κανένας ἄνθρωπος σ' ὀλόκληρο τὸν

κόσμο δὲν ἦταν τόσο μορφωμένος γιὰ νὰ κα-
ταλάβει τὴν ἔννοιάν τους.

"Ο φρουρὸς ἔπесе μπροστά στοῦ βούβαλο
καὶ φώναξε :

—Εἶμαι ἕνας φτωχὸς καὶ ἀμόρφωτος ἄν-
θρωπος, ἀλλὰ ἄκουσα νὰ λένε πὼς ἡ σοφία
εἶναι ἕνα πρᾶγμα ἀξετίμητο. Χάρισέ μου, σὲ
ἱκετεύω, πρὶν φύγεις ἀπ' τὴν Κίνα, ἀπ' τὴ
μεγάλῃ σου σοφίᾳ μιὰ λέξη, πού ἴσως πλου-
τίσει τὴ φτώχειά μου ἢ τὴν κάνει πιὸ ὑπο-
φερτῆ.

Κι' ὁ Λαό-Τσέ ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ
εἶπε σοβαρά :

—Γάβ !

Θυμᾶμαι, ἔξακολουθεῖ ὁ Nathan, αὐτὴ
τὴν ἱστορία, ὄχι ὅπως μπορεῖ νὰ νομισθεῖ
γιατὶ ὁ κύριος "Αντερσον ἔχει καμμιά ὁμοί-
τητα μὲ τὸ μεγάλο καὶ ἀπλὸ Κινέζο σοφὸ,
ἀλλὰ γιατί ἡ πεμπτουσία τῶν φιλοσοφικῶν ἀ-
φορισμῶν του, μοιάζει πολὺ μὲ τὸ γάβ ! "Ο
κύριος "Αντερσον ἔχει ὅλα τὰ γνωρίσματα
ἐνὸς βαθυστόχαστου ἀνθρώπου, ἐκτὸς ἀπ' τὸν
βαθὺ στοχασμὸ. Τὰ χαρακτηριστικὰ του ἔχουν
μιὰν ἐπιβλητικὴ συνοφρῶση, ἡ φωνὴ του εἶναι
ὅσο πρέπει σοβαρὴ ἢ γενειάδα του ὅσο πρέπει
λευκὴ καὶ ἔρχεται στοῦ θεάτρου καθισμένος σταυ-
ροπόδι, πάνω σὲ κάτι, πού μοιάζει, ἀπὸ μακρὰ,
σὰν μαῦρος βούβαλος. "Αλλὰ ὅσο πλησιάζει καὶ
τὸν παρατηρεῖ κανεὶς ἀπὸ κοντὰ, βλέπει ὅτι ἡ
συνοφρῶση ἔχει ζωγραφιστεῖ στοῦ μέτωπό του

μὲ τὸ εἰδικὸ μολύβι τοῦ μακιγιάζ, ἢ σοβαρὰ
φωνὴ τοῦ βαρύτερου εἶναι φωνὴ τενόρου, πού
ὑποφέρει ἀπὸ λαρυγγίτιδα, ἢ γενειάδα του
εἶναι ἄσπρη χάρη στοῦ τάλκ καὶ ὁ μαῦρος
βούβαλος εἶναι ἀπλῶς ἕνας μασκαρεμένος
γαΐδαρος».

Τὰ παραπάνω κωμικοτραγικὰ συμμερίζο-
μαι ἀπόλυτα καὶ νομίζω πὼς καὶ κείνοι ἀκό-
μη ἀπὸ τοὺς θεατῆς τοῦ θεάτρου Κοτοπούλη,
πού, θαμπωμένοι ἀπὸ τὸ ὄραιο πραγματικὰ
ἀνάβασμα τῆς «"Αννας τῶν Χιλίων ἡμερῶν»,
τὶς ὀραιότατες συνθέσεις τῶν κουστουμιῶν
τοῦ κ. "Ανεμογιάννη καὶ τῆ γλυκύτατῃ μουσι-
κῇ τοῦ κ. Σκουλούδη, δὲ μπόρεσαν νὰ διακρί-
νουν τὴν βαθυστόχαστη ρηχότητα τῶν συλλο-
γισμῶν τοῦ συγγραφέα τῆς στίς δυὸ ἢ καλύ-
τερα στίς δύομισὶ πράξεις, στὴν τελευταία
μισὴ πρόξῃ κατάλαβαν ὅτι τὸ ἔργο τοῦ "Αν-
τερσον στερεῖται βάθους.

"Η ἱστορία τῆς "Αννας Μπόλεϋν, τῆς πει-
σματάρας, τῆς γοητευτικῆς καὶ πανέξυπνης
δεύτερης συζύγου τοῦ "Ερρίκου τοῦ 8ου καὶ
μητέρας τῆς "Ελισάβετ τῆς "Αγγλίας, πού
στάθηκε ἡ βαθύτερη, ὅπως λένε, ἀγάπη τοῦ
ἄστατου βασιλιᾶ, πού γιὰ χάρη τῆς τὰ χάλασε
μὲ τὴ Ρώμη καὶ πῆρε τὴ ζωὴ χιλιάδων ἀν-
θρώπων, δὲν ἔχει ἀκόμη βρεῖ τὸν ἄξιο δρα-
ματοῦργό της.

"Ο "Ερρίκος Η' τοῦ Σαίξπηρ, συμπληρω-
μένος ἀπὸ τὸν Φλέτσερ, πού δίνει τὴν ἐκτέλε-
ση τοῦ Μπάκιγγαμ, τὸν παραμερισμὸ τῆς Κα-
τερίνας τῆς "Αραγκωνικῆς, τῆς πρώτης γυναί-

κας του Έρρικού, για χάρη της Άννας Μπό-
λεϋν, την πτώση του καρδινάλιου Γούλσεϋ και
το θάνατο της Κατερίνας, είναι πολύ άριστος,
Έξαισιες δραματικές σκηνές, γειτονεύουν με
θεατρικές κοινοτυπίες, σε τρόπο που να είναι
αδύνατος Σαίξπηρ, κακοποιημένος από τον
χειρότερο Φλέτσερ.

Θα μπορούσε η ιστορία της Άννας να
δώσει ένα θαυμάσιο έργο με την αντιπαράθε-
ση του ισχυρού της χαρακτήρα προς τον πο-
λύμορφον Έρρικο. Και ο Άντερσον αφήνει
το θεατή να παρασυρθεί σε τέτοιες ελπίδες,
άλλ' άμέσως παρεμβάλλει τους συλλογισμούς
του για την πνευματική άνθηση της Άγγλιας,
τη θέση της Εκκλησίας, το θάνατο, τον έρω-
τα, τις συζυγικές και έξωσυζυγικές σχέσεις,
την μύηση στον έρωτα, τα φρουδικά κατάλοι-
πα κλπ. κλπ., δοσμένους με τέτοιο άπλοϊκά
περινούστατο τρόπο, που καταστρέφει μόνος
του ό,τι άρχισε για να φτάσει στη σκηνή του
τέλους, όπου παρουσιάζεται ο Έρρικός να
σκουπίζει με ένα μεταξωτό μαντήλι το αίμα
από τα χέρια του και πλάϊ του νάρχεται να
κάθεται η Άννα, με τα σημάδια του άποκε-
φαλισμού στο λαιμό της και να συζητούν και
να καταλήγουν στο βαθύ συμπέρασμα, πως
όσα έκαναν δεν ήταν το κέφι ή ο χαρακτήρας
ή η μοίρα που τους τα υπαγόρευε, αλλά η
θέληση του λαού της Άγγλιας.

Άν τα έργα του Άντερσον δεν ικανο-
ποιούν τους δύσκολους κριτές, εξασφαλίζουν
με τη σοβαροφάνεια και την τεχνική τους, την
έπιτυχία σε όσους τα ανεβάζουν:

Όταν μάλιστα το ανέβασμα είναι τόσο
καλό, όσο αυτό που έδωσε ο κ. Μυράτ, — με
έρμηνεία, αυτό πρέπει να τονιστεί, τελείως έ-
πιφανειακή, αντίξια του Άντερσον, βέβαια
και με σκηνογραφία χαριτωμένη άλλ' έξ' ίσου
έπιφανειακή και καθόλου ύποβλητική — ή έπι-
τυχία είναι όχι μόνον εξασφαλισμένη, αλλά
και άπόλυτα δικαιολογημένη.

Όλοι οί ήθοποιοί του έκαναν ό,τι καλύ-
τερο μπορούσαν κι' ο ίδιος ο κ. Μυράτ έδωσε
ένα θαυμάσιο Έρρικο, σαν μάσκα, σαν φωνή,
σαν κίνηση.

Η κ. Μελίνα Μερκούρη έδωσε άνισα την
Άννα του Άντερσον. Είχε στιγμές πολύ πολύ
καλές και άλλες πολύ αδύνατες.

Βέβαια ο κ. Τσαγανέας δεν ήταν ο ένδε-
δειγμένος για τον Καρδινάλιο Γούλσεϋ.

Και ο κ. Μορίδης φτώχινε πολύ σε άξιο-
πρέπεια τον ήδη φτωχό σ' αυτήν Θωμά Μπό-
λεϋν του Άντερσον.

Ο κ. Ντ. Ήλιόπουλος σαν Κρόμγουελ ή-
ταν καλός.

Μά οί άληθινοί συμπαραστάτες του κ. Μυ-
ράτ σιάνθηκαν, όπως το είπα και στην αρχή.
Ο κ. Άνεμογιάννης, με τα κοστύμια του, και
ο κ. Σκουλούδης με τη μουσική του.

Άγλαΐα Μητροπούλου